

Od redaktora

Ten numer *Zeszytów Prasoznawczych* dedykujemy profesorowi Tomaszowi Gobanowi-Klasowi z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin. Życiorys zawodowy i naukowy (w numerze opisuje go Bogusław Nierenberg) oraz bibliografia Profesora (publikujemy ją także – oczywiście w wyborze) są tak bogate, że bez trudu można by nimi było obdzielić kilku uczonych.

Z licznych wydarzeń i publikacji chciałbym zwrócić uwagę na te bezpośrednio związane z *Zeszytami* i ich instytucjonalnym zapleczem: Tomasz Goban-Klas pracował w krakowskim Ośrodku Badań Prasoznawczych od 1972 do 1987 roku, przez długie lata piastując stanowisko zastępcy dyrektora ds. badań (sekretarza naukowego), a od 1996 roku kieruje Katedrą Komunikowania i Mediów Społecznych na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej. Ponadto warto zaznaczyć, że autorska bibliografia prac Profesora zamieszczona na Jego stronie WWW (<http://usgoban.w.interia.pl/info.html>) wylicza 51 prac zamieszczonych w *Zeszytach*, zaś baczniejsze przejrzanie bibliografii opracowanej przez Władysława Marka Kolasę i Michała Rogoża (na stronach 130–169 tego zeszytu) wskazuje, że od 1970 roku opublikowaliśmy ponad 90 prac, których Goban-Klas był autorem lub bohaterem.

Numer dedykowany jest naturalną konsekwencją tych faktów. A jego zawartość – następstwem wysokiej naukowej pozycji Profesora.

Przede wszystkim obok wspomnianego syntetycznego szkicu B. Nieremberga i selekcyjnej bibliografii drukujemy trzy teksty poświęcone dorobkowi Gobana-Klasa. Ignacy Fiut, filozof, długoletni pracownik OBP, obecnie reprezentujący krakowską Akademię Górniczo-Hutniczą (tu godzi się wspomnieć, że uczelnia ta posiada Wydział Humanistyczny, gdzie od lat prowadzi się ożywione badania Internetu), właściwymi dla filozofii narzędziami rekonstruuje wkład Jubilata w rozwój etyki dziennikarskiej. Magdalena Szpunar z tejże uczelni zajmuje się statusem ontologicznym sieci i tym, jak go Tomasz Goban-Klas rozumie, oraz rolę uczonego zarówno w rzeczywistym rozwoju w Polsce dyscypliny zwanej nauką o mediach, jak i w jej niedawnym instytucjonalnym zaistnieniu w naszym kraju. Wreszcie reprezentantka naukowej młodzieży, Agnieszka Całek, próbuje syntezy poglądów Gobana-Klasa na kwestie tzw. nowych mediów oraz wyszukuje ciekawe źródła inspiracji w stosowanej przez Niego metodologii i Jego narracyjnych nawykach.

Drukujemy w tym numerze *Zeszytów* także prace uczonych spoza Krakowa i Polski, zadedykowane Jubilatowi: artykuł Jerzego Olędzkiego, z zaprzyjaźnionego, dziennikarskiego kierunku Uniwersytetu Warszawskiego, który zajął się skomplikowanymi związkami dziennikarstwa i PR-u, oraz artykuły w sumie ośmiu uczonych zagranicznych, których obecność w tym numerze jest wymownym wskazaniem na międzynarodową pozycję Tomasza Gobana-Klasa. Ich prace obejmują szerokie spektrum zagadnień – od sytuacji mediów w czasach obecnego kryzysu, poprzez rolę Internetu w zmianach systemów medialnych, teorię tych systemów i ich badań, aż po polityczne aspekty rozgrywek piłki nożnej i ich medialnej oprawy. Mają one jednak punkty wspólne, z których najważniejszym jest spojrzenie przez pryzmat aktualnych zmian i dążność do zarysowania całokształtu systemowych problemów występujących na obecnym etapie rozwoju mediów. Korespondują tym samym z twórczością Jubilata, której istotną, moim zdaniem, cechą jest ambicja dotrzymania kroku aktualnym przemianom komunikowania, ambicja teoretycznego zinterpretowania tego, co się w światowych mediach dzieje – i to dosłownie „tu i teraz”. A jeśli popatrzeć z innego punktu widzenia, to prace te zapowiadają nowy zwyczaj *Zeszytów*, a mianowicie publikowanie – od czasu do czasu – zagranicznych prac w oryginale (lub w językach kongresowych).

A na koniec polecam to, co najważniejsze – pierwszy od ponad dwudziestu lat (tzn. od 1990 roku) artykuł Tomasza Gobana-Klasa opublikowany na naszych łamach. Przynosi ogólny zarys historii terminu *media* oraz kształtowania się poszczególnych medioznawczych paradygmatów. Mam również nadzieję, że jest pierwszą z całego szeregu prac Profesora, które będziemy mieli jeszcze możliwość publikować w *Zeszytach*.

Wojciech Kajtoch